

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden betaald door de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Nieuwsbegrip over de Kinderpostzegelactie 2020, niv. B

Vooraf

KINDERPOSTZEGELS
voor kinderen door kinderen

Deze les is ontwikkeld in samenwerking met Stichting Kinderpostzegels om aandacht te vragen voor de Kinderpostzegelactie van 2020 en leerlingen meer betrokken te maken bij de doelen waar ze zich voor gaan inzetten tijdens de Kinderpostzegelactie. Stichting Kinderpostzegels zet zich in voor kwetsbare kinderen. Het doel van de actie in 2020 is 'Geef een veilig thuis' waarbij extra aandacht gevraagd wordt voor

kinderen die geen veilig thuis hebben. Meer informatie vindt u op kinderpostzegels.nl.

Lesoverzicht

Onderwerp

De Kinderpostzegelactie 2020

Lesdoel

De leerlingen lezen de tekst actief aan de hand van sleutelvragen. Ook maken ze een 4-2-2-schema bij de tekst, beantwoorden ze vragen over het ophelderende van onduidelijkheden in de tekst en oefenen ze met elkaar hoe je Kinderpostzegels verkoopt aan de deur.

Leesdoel

De leerlingen kunnen vertellen wat de Kinderpostzegelactie inhoudt en wat er met de opbrengst van de actie gebeurt.

Opdracht 1

Tekst actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Opdracht 2

Sleutelschema: een 4-2-2-schema maken

Opdracht 3

Vragen over ophelderende van onduidelijkheden in de tekst

Opdracht 4

Rollenspel: 1. Bel – 2. Vertel – 3. Bestel

Clib-score

Functioneringsniveau begrijpend lezen M7-E7

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Geef een veilig thuis* (niveau B);
- bijbehorende opdrachten voor niveau B;
- eventueel het werkblad actief lezen (aan het einde van deze handleiding);
- Voor abonnees van Nieuwsbegrip: het stappenplan met woordhulp (op de website bij Basismateriaal, tabblad Stappenplannen) en de strategiekaart *Ophelderen van onduidelijkheden* (op de website bij Basismateriaal, tabblad Overig).

Woordenschat (NB met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

kwetsbaar	= zwak (weinig beschermd)
vanzelfsprekend	= natuurlijk
noodgedwongen	= omdat het niet anders kan
de opbrengst	= het geld dat je ergens mee krijgt of verzamelt
zich inzetten	= moeite doen
de traditie	= iets wat al lang op dezelfde manier wordt gedaan
aan de wieg staan van	= er van het begin af aan bij betrokken zijn
het pleegkind	= kind dat wordt verzorgd en opgevoed door een ander dan zijn of haar eigen ouders
het opvanghuis	= plek waar je terecht kunt als je problemen hebt en niet thuis kunt wonen
vanwege	= door, om die reden

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Hierbij zijn de leerlingen gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, afleidingen te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal. Wat weten de leerlingen van het onderwerp? Wat verwachten ze in de tekst te lezen?
- Vraag de leerlingen welk leesdoel ze hebben (of geef ze het gegeven leesdoel). Wijs de leerlingen op de strategiekaart *Ophelderen van onduidelijkheden*. Bespreek de uitleg.
- Groepjes II en III werken (indien mogelijk) in drietallen met de tekst, het werkblad Actief lezen met de sleutelvragen en vullen daarna het 4-2-2-schema in (opdracht 2). In opdracht 3 krijgen de

leerlingen uitleg over ophelderen van onduidelijkheden en beantwoorden ze vragen over woorden waarvan ze (mogelijk) de betekenis niet kennen.

- Begeleid zelf groepje I. Maak gebruik van de modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen. De leerlingen kunnen daarnaast de strategiekaart *Ophelderen van onduidelijkheden* gebruiken. Laat de leerlingen na verlengde instructie zelf werken aan opdracht 2 en 3. Opdrachten 4 en 5 zijn extra opdrachten. Bedenk welke van deze opdrachten u kiest of laat de leerlingen kiezen (uiteraard mogen ook beide extra opdrachten gemaakt worden).
- Nabespreking: ga na of lesdoel en leesdoel bereikt zijn. Laat leerlingen eventueel zelf hun antwoorden controleren en bespreek waar de leerlingen moeite mee hadden.
- Aan het eind van de les kunt u de enkele video's over de (doelen van de) Kinderpostzegelactie tonen:
https://www.youtube.com/watch?v=u68_weKXfS4 is een mooi filmpje waar pleegouders en pleegkinderen aan het woord komen over wat er concreet door Stichting Kinderpostzegels gedaan wordt om deze kinderen een eigen plek te geven
<https://www.kinderpostzegels.nl/geef-een-veilig-thuis/> is een leuk kort filmpje over de Kinderpostzegelactie van dit jaar
- Neem de werkbladen Actief lezen eventueel in om inzicht te krijgen in het werk van de verschillende groepjes.

OPDRACHT 1

klassikaal/
drietallen

Modelen

Tekst actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

1. **Leesdoel:** De leerlingen kunnen vertellen wat de Kinderpostzegelactie inhoudt en wat er met de opbrengst van de actie gebeurt.
2. De leerlingen bekijken de buitenkant van de tekst (de titel, tussenkopjes en het plaatje) en voorspellen het onderwerp van de tekst.
3. De leerlingen lezen de tekst in groepjes, onderstrepen de woorden die ze nog moeilijk vinden en beantwoorden de sleutelvragen op het werkblad. Eventuele andere vragen en opmerkingen kunnen ze ook noteren op het werkblad.
4. Doe hardop denkend voor hoe u uit het eerste deel van de tekst de verbanden opheldert. Gebruik daarbij onderstaande modeltekst.
5. Leerlingen gaan verder zelfstandig aan de slag. Bespreek klassikaal de antwoorden op de sleutelvragen.

Modelen van de inleiding m.b.t. actief lezen en ophelderen van onduidelijkheden:

1. Begin met de titel en de inleiding van de tekst. Zeg bijvoorbeeld: *Ik ga nu hardop voordoen hoe ik actief lees. De titel van de tekst is: **Geef een veilig thuis** en ik kijk naar de afbeeldingen. Op de eerste afbeelding kijkt het meisje niet heel blij. Misschien heeft zij een veilig thuis nodig. Misschien*

heeft niet iedereen een veilig thuis? Op de tweede foto zie ik twee kinderen met een doosje, en op dat doosje staat ook 'Geef een veilig thuis' en eronder staat 'Kinderpostzegelactie 2020'. Ooh, daar heb ik wel van gehoord. Dan ga je postzegels verkopen voor een goed doel. Misschien is een veilig thuis ook een goed doel? Ik kijk ook naar de tussenkopjes van de stukjes. Het eerste tussenkopje is: **Geen veilige thuisbasis**. Oh, dus niet iedereen heeft een veilig thuis. Dat dacht ik al. Het tweede kopje is **Voor kinderen door kinderen**. In dit stukje gaat het denk ik over kinderen. Misschien iets wat kinderen doen voor andere kinderen? Het derde kopje is **Projecten van Stichting Kinderpostzegels**. Ah, hier komen die kinderpostzegels van de afbeelding terug. In dit stukje gaat het vast over wat Stichting Kinderpostzegels allemaal doet. En het laatste kopje is **Kinderpostzegelactie 2020**. Dit laatste stukje gaat mij vast meer vertellen over de actie van dit jaar.

2. Ik ga maar beginnen met lezen van de tekst om te kijken of het klopt wat ik allemaal verwacht en of ik meer te weten kan komen over de titel 'Geef een veilig thuis'.
Binnenkort gaat de jaarlijkse Kinderpostzegelactie weer van start. Van start gaan, ik weet niet helemaal precies wat het betekent, maar ik herken het woord start, dus ik denk dat het betekent dat de actie binnenkort gaat beginnen. **Meer dan 140 000 kinderen van basisscholen gaan weer op pad om kwetsbare kinderen te helpen.** Hier zie ik het woord kwetsbaar staan. Ik weet niet precies wat dat betekent. Ik begrijp wel dat het kinderen zijn die hulp nodig hebben, want 140 000 kinderen gaan hen helpen. Misschien als ik verder lees, begrijp ik beter wat kwetsbaar is. **Ze gaan kinderpostzegels en andere spullen verkopen. Ze doen dat door langs de deuren te gaan of digitaal met een video.** Oh, die basisschoolkinderen gaan dus helpen door allerlei spullen te verkopen. Ik begrijp dat ze langs de deuren gaan, maar ook dat ze iets met een video gaan doen? Wat dat precies is, dat weet ik niet. Misschien kom ik daar achter als ik verder lees. **Dit jaar wordt een deel van het opgehaalde geld gebruikt voor kinderen die geen veilig thuis hebben.** Oh, wat goed. Het geld van de kinderpostzegels wordt dus gebruikt voor een veilig thuis. Ik ben benieuwd wat ze dan precies gaan doen. En hoeveel kinderen nou eigenlijk hulp nodig hebben en hoe Kinderpostzegels deze kinderen helpt. Veel vragen... Ik hoop dat de tekst mij daar antwoord op gaat geven.
3. Vraag aan de leerlingen wat ze u hebben horen en zien doen. Vertel: 'Ik dacht hardop na over de tekst. Ik keek eerst naar de titel, de foto's en de kopjes. Toen bedacht ik waar de tekst over zou kunnen gaan en wat ik daar al over wist. Ik heb gelet op onbekende en moeilijke woorden en ik stelde vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Het helpt om de tekst beter te begrijpen.' Leg aan de leerlingen uit dat ze bij het lezen zelf ook steeds aan zichzelf vragen moeten stellen en moeten kijken of ze kunnen bedenken waar de tekst verder over zal gaan. En tussendoor moeten ze checken of hun voorspelling ook klopte. Ook moeten ze goed nadenken bij woorden die ze niet (goed) kennen.
4. Doe hetzelfde met de rest van dit stukje en de volgende stukjes of laat één van de leerlingen hardop denkend een stukje lezen. Bespreek na elk stukje de sleutelvragen met de leerlingen. Deze vindt u hierna. Er is ook een vraag na het lezen.

De sleutelvragen vindt u hierna. Bij elke sleutelvraag staan ook hulpvragen of aanwijzingen. Gebruik deze alleen als ze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig.

Sleutelvragen en hulpvragen

Inleiding

Sleutelvraag 1: Waarom gaan binnenkort ruim 140 000 basisschoolkinderen weer langs de deuren?

Hulpvraag 1a: Welke actie gaat binnenkort van start?

Hulpvraag 1b: Waarnaar verwijst Ze in regel 2? (verbanden)

Sleutelvraag 2: Waar wordt een deel van het opgehaalde geld voor ingezet?

Hulpvraag 2: Lees regel 4 nog eens goed.

Geen veilige thuisbasis

Sleutelvraag 3: Voor ongeveer hoeveel kinderen per klas is een veilig thuis niet vanzelfsprekend?

Hulpvraag 3a: Lees regel 5-8 nog eens goed.

Hulpvraag 3b: Waarnaar verwijst **Dat** (regel 8)? (verbanden)

Sleutelvraag 4: Door de coronacrisis werden veel kinderen die al kwetsbaar waren, nog kwetsbaarder. Noem 3 redenen.

Hulpvraag 4a: Lees regel 12-20 nog een keer goed.

Hulpvraag 4b: Let op de signaalwoorden **ook** (regel 18) en **en** (regel 18), die een *opsomming* aangeven. (verbanden)

Sleutelvraag 5: Wat is het thema van de Kinderpostzegelactie van dit jaar? En waarom?

Hulpvraag 5a: Lees regel 21-23 nog eens goed.

Hulpvraag 5b: Let op het signaalwoorden **dan ook** (regel 22) dat een *conclusie* aangeeft. (verbanden)

Voor kinderen door kinderen

Sleutelvraag 6: Hoe kunnen kinderen geholpen worden door het verkopen van postzegels?

Hulpvraag 6: Lees regel 25-30 nog eens goed.

Sleutelvraag 7: Welke kinderen werden met de verkoop van de eerste kinderpostzegels geholpen?

Hulpvraag 7: Lees regel 33 nog eens goed. Waarnaar verwijst *deze*? (verbanden)

Sleutelvraag 8: Waarom is het motto van de kinderpostzegels 'Voor kinderen door kinderen'?

Hulpvraag 8a: Waarnaar verwijst **deze** (regel 33)? (verbanden)

Hulpvraag 8b: Wat betekent **de opbrengst** (regel 32)? (ophelderen van onduidelijkheden)

Projecten van Stichting Kinderpostzegels

Sleutelvraag 9: In dit stukje staan voorbeelden van projecten van Stichting Kinderpostzegels. Waarom is Kinderpostzegels juist deze projecten gestart?

Hulpvraag 9a: Wat hebben deze projecten hetzelfde?

Hulpvraag 9b: Lees regel 38-41 nog een keer. Wat is het motto van de Kinderpostzegels?

Kinderpostzegactie 2020

Sleutelvraag 10: Op welke manier kunnen mensen de Kinderpostzegelactie steunen?

Hulpvraag 8a: Lees regel 84-89 nog een keer goed.

Hulpvraag 8b: Let op de signaalwoorden **naast** (regel 84) en ook (regel 87) die een *opsomming* aangeven. (verbanden)

Na het lezen

Sleutelvraag 11: Doet jullie school mee aan de Kinderpostzegelactie van dit jaar? Hoe vind je dat?

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 2

drietallen/
individueel

Sleutelschema

een 4-2-2-
schema

Sleutelschema: een 4-2-2-schema maken

Doe deze opdracht klassikaal of laat de leerlingen in groepjes werken. Bespreek de opdracht na. Wat wisten de leerlingen zelf al over de Kinderpostzegelactie? Welke nieuwe dingen zijn ze uit de tekst te weten gekomen? Probeer ook gezamenlijk de vragen die de leerlingen na het lezen van de tekst nog hebben te beantwoorden.

OPDRACHT 3

individueel/
drietallen

Vragen over ophelderen van onduidelijkheden in de tekst

De leerlingen zoeken bij een tiental woorden de betekenis met behulp van de strategie ophelderen en vergelijken die met de betekenis die ze vinden in een (online) woordenboek.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Rollenspel: Stappenplan 1. Bel – 2. Vertel – 3. Bestel (extra opdracht 1)

Vertel dat de leerlingen zo meteen in groepjes met elkaar gaan oefenen wat je moet doen en zeggen als je de Kinderpostzegels gaat verkopen. Ze doen dat in de vorm van een rollenspel.

Voordat ze daarmee gaan beginnen, gaan ze eerst met elkaar bespreken hoe ze dat gaan doen. Vertel dat een gesprekje aan de deur eigenlijk bestaat uit 3 stappen:

1. Bel

2. Vertel

3. Bestel

Je belt aan, je vertelt iets en dan kunnen mensen bestellen. Maar dat gaat niet zomaar. Je moet aan heel veel dingen denken. Bijvoorbeeld dat je afstand moet houden, welke spullen je laat zien, welke dingen je vertelt over de Kinderpostzegelactie, en hoe de mensen kunnen bestellen. Dat is best veel om te onthouden.

U vertelt de leerlingen dat ze nu in groepjes gaan bedenken wat belangrijk is bij elk van die 3 stappen:

1. Bel
2. Vertel
3. Bestel

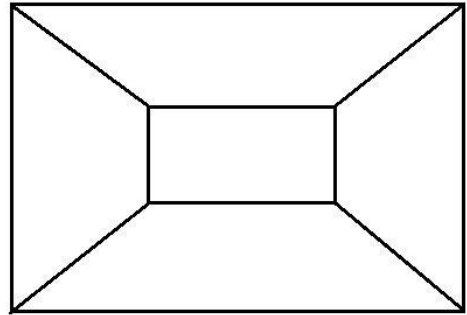
Elk groepje bestaat uit maximaal 4 leerlingen en elk groepje gaat werken volgens de werkvorm

placemat (zie bijlage 1 voor een kopieermodel). In elk groepje bedenkt iedere leerling wat hij belangrijke aandachtspunten vindt. Welke dingen moet je vooral niet vergeten? Dat schrijft

hij in een van de vier vakken aan de zijkant. Vervolgens bespreken ze in het groepje met elkaar wat ieder in zijn eigen vak heeft opgeschreven en gezamenlijk bepalen ze wat ze met elkaar de belangrijkste punten vinden en dat komt uiteindelijk in het middelste vak. Bespreek klassikaal de placemats van de groepjes. Kunnen ze nu in het kort aan elkaar vertellen wat de belangrijkste aandachtspunten zijn?

Vervolgens gaan de leerlingen het rollenspel oefenen. Een of twee leerlingen verkopen alleen of samen de kinderpostzegels en de anderen doen de deur open. En de rest observeert hoe het gaat met e 3 stappen en geeft **tips** en **tops**. Daarna wisselen ze van rol, totdat iedereen een keer alle rollen gespeeld heeft. U kunt vervolgens met een aantal leerlingen die dat willen het rollenspel ook klassikaal doen. Bespreek met de leerlingen de **tips** en **tops**.

NB: In deze activiteit ligt de nadruk op het verkopen aan de deur. Op <https://www.kinderpostzegels.nl/zo-komen-we-langs/> vindt u meer informatie over de digitale manier om kinderpostzegels te verkopen.

OPDRACHT 5

klassikaal/
individueel

Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht 2)

De leerlingen maken de woordpuzzel in drietallen. Bespreek de opdracht klassikaal. Hebben de leerlingen de oplossing gevonden? Welke mooie zinnen zijn er met dit woord bedacht?

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Antwoord op sleutelvraag 1: _____

Antwoord op sleutelvraag 2: _____

Geen veilige thuisbasis

Antwoord op sleutelvraag 3: _____

Antwoord op sleutelvraag 4: _____

Antwoord op sleutelvraag 5: _____

Voor kinderen door kinderen

Antwoord op sleutelvraag 6: _____

Antwoord op sleutelvraag 7: _____

Antwoord op sleutelvraag 8: _____

Projecten van Stichting Kinderpostzegels

Antwoord op sleutelvraag 9: _____

Kinderpostzegelactie 2020

Antwoord op sleutelvraag 10: _____

Na het lezen

Antwoord op de sleutelvraag 11: _____

Antwoorden

Opdracht 1: Actief lezen

Tijdens het lezen	
Inleiding	1. Waarom gaan binnenkort ruim 140 000 basisschoolkinderen weer langs de deuren? <i>Antwoord: Dan begint de Kinderpostzegelactie en dan gaan de kinderen kinderpostzegels en andere spullen aan de deuren verkopen.</i> 2. Waar wordt een deel van het opgehaalde geld voor ingezet? <i>Antwoord: Het geld wordt ingezet voor kinderen die geen veilig thuis hebben.</i>
Geen veilige thuisbasis	3. Voor ongeveer hoeveel kinderen per klas is een veilig thuis niet vanzelfsprekend? <i>Voor ongeveer 2 kinderen per klas.</i> 4. Door de coronacrisis werden veel kinderen die al kwetsbaar waren, nog kwetsbaarder. Noem 3 redenen. <i>Antwoord (3 van de hiergenoemde redenen):</i> - Ze misten het contact met andere kinderen op school. - Ze misten het contact met andere kinderen bij de sport. - Ze misten het contact met familie en vrienden. - Laptops, tablets en hoofdtelefoons waren thuis niet altijd aanwezig en dat maakte thuisonderwijs moeilijk. 5. Wat is het thema van de Kinderpostzegelactie van dit jaar? En waarom? <i>Antwoord: Geef een veilig thuis. Omdat heel veel kinderen geen veilige thuisbasis hebben.</i>
Voor kinderen door kinderen	6. Hoe kunnen kinderen geholpen worden door het verkopen van postzegels? <i>Antwoord: De zegels zijn iets duurder dan normale zegels en het extra geld wordt gebruikt om kinderen te helpen.</i> 7. Welke kinderen werden met de verkoop van de eerste kinderpostzegels geholpen? <i>Antwoord: Kinderen die wees waren geworden door de Spaanse griep.</i> 8. Waarom is het motto van de kinderpostzegels 'Voor kinderen door kinderen'?

	<i>Antwoord: Door kinderen de kinderpostzegels te laten verkopen kunnen zij zich inzetten voor andere kinderen die het minder goed hebben.</i>
Projecten van Stichting Kinderpostzegels	9. In dit stukje staan voorbeelden van projecten van Stichting Kinderpostzegels. Waarom is Kinderpostzegels juist deze projecten gestart? <i>Antwoord: De doelen zijn allemaal voor kwetsbare kinderen.</i>
Kinderpostzegelactie 2020	10. Op welke manier kunnen mensen de Kinderpostzegelactie steunen? <i>Mogelijke antwoorden:</i> - ze kunnen kinderpostzegels kopen - ze kunnen anders spulletjes kopen - ze kunnen eenmalig geld doneren
Na het lezen	
11. Doet jullie school mee aan de Kinderpostzegelactie van dit jaar? Hoe vind je dat? <i>Eigen antwoord.</i>	

OPDRACHT 3

Let op: de betekenis kan per woordenboek verschillen.

woord	eigen betekenis	betekenis in het woordenboek
1. <i>kwetsbaar</i> (r. 2)		zwak, weinig beschermd
2. <i>vanzelfsprekend</i> (r. 9)		natuurlijk
3. <i>noodgedwongen</i> (r. 14)		omdat het niet anders kan
4. <i>de opbrengst</i> (r. 34)		het geld dat je ergens mee krijgt of verzamelt
5. <i>zich inzetten</i> (r. 41-42)		moeite doen
6. <i>de traditie</i> (r. 50)		iets wat al lang op dezelfde manier wordt gedaan
7. <i>aan de wieg staan van</i> (r. 59)		er van het begin af aan bij betrokken zijn

8. <i>het pleegkind</i> (r. 63)		kind dat wordt verzorgd en opgevoed door een ander dan zijn of haar eigen ouders
9. <i>het opvanghuis</i> (r. 65)		plek waar je terecht kunt als je problemen hebt en niet thuis kunt wonen
10. <i>vanwege</i> (r. 78)		door, om die reden

OPDRACHT 5

Oplossing: verkopen

Bijlage 1: Placemat (extra opdracht 1)

